

C A R O L I N E
D E M U L D E R

**COPIII LUI
HIMMLER**

Traducere din limba franceză de
DIANA MORĂRAȘU

NEMIRA

CUPRINS

I. ADĂPOSTUL.....	11
II. CASA BĂNTUITĂ	73
III. ULTIMUL REFUGIU	137
EPILOG.....	213
<i>Bibliografie selectivă</i>	<i>221</i>
<i>Mulțumiri.....</i>	<i>222</i>

PRIMA PARTE
ADĂPOSTUL

RENÉE

Două sute de scutece, pe trei rânduri paralele. Nicio adiere în albeața bumbacului. Iz de săpun de Marsilia, de lapte dulce. Râsete tremurânde. Acoperă pentru o clipă gănguritul copiilor care vine și dinspre parc, și dinspre ferestrele mari, larg deschise. Sunt patru femei care râd, pălăvrăgesc, iau de pe sfori cârligele de rufe și le aruncă într-o cutie metalică. Împăturesc pătratele de pânză, pe care le stivuiesc în coșuri mari din răchită.

Pe treptele care duc spre reședința albă, alte trei care curăță cartofi. Îi aruncă într-o găleată mare din metal, plină cu apă. Cojile cad pe hârtii de ziar. Două dintre femei, cu burțile rotunjite de sarcină, sporovăiesc, vocile lor tăioase răsunând în aer; a treia, într-o rochie înflorată, tace.

O cheamă Renée și e rasă în cap. Un puf roșcat. Ochi de dragon, verzi, cu un cerc roșiatic stropit cu auriu în jurul pupilei. Genele blonde, aproape invizibile, îi fac privirea goală, arzătoare atunci când o ridică din pământ. Ar fi fost remarcabilă dacă ar fi avut păr, dar cum nu are, cu țeasta aceea jupuită, aduce cu o mătă costelivă. Un puștan neascultător. Dintr-odată, un țipăt ascuțit: își vâră în gură degetul rănit. „*Was ist los?*“¹, o întreabă vecina.

Gust de fier și de sare, de mare îndepărtată, de înec; ridică spre cer ochii în flăcări, ca niște sori la asfințit. Scoate degetul din gură, strânge pumnul.

¹ „Ce s-a întâmplat?“, în lb. germ. în original (n. trad.).

Stropi de sânge pe hârtie, pe iarbă. Nu vorbește germana. Nu te înțeleg, nu înțeleg nimic din ce-mi spui. Tace.

Plescăitul apei când legumele plonjează în găleată. Sângele se împrăștie pe hârtia de ziar, un susur rapid. Termină treaba. Toți cartofii curățați pentru prânzul de a doua zi se scaldă în apa înghețată. O femeie cu chip pătrat și păr cenușiu apucă toarta. Își caută echilibrul, dar își găsește cu greu centrul de greutate, își pune o palmă pe pântecul proeminent și saltă găleata. Se stropește pe rochie. Renée adună cojile de cartofi în hârtiile de ziar, formând un pachet mărișor pe care-l strânge la piept.

Se ridică, o ia pe cărarea ce ocolește iazul, pașii ei răsună pe pământul uscat, încălțările i se prăfuiesc. Dincolo de apă, vede stejarii seculari. Mai departe, câmpuri și iar câmpuri, nefârșirea, imensitatea cerului. Chiar lângă ea, o vegetație deasă, copaci înalți, stufoși. În umbra lor, le simte răsuflarea rece, inspiră vaporii de apă, vegetali și grețoși. Niciun freamăt sus, în vârfurile copacilor bătuți de soare. Aerul stagnează. Aruncă o privire în spate, femeile s-au întors. Mută grămada de ziare în mâna stângă, iar cu dreapta scoate dintr-un buzunar un pumn de prăjituri cu miere. Mănâncă una, apoi două, continuând să meargă.

Când ajunge la o tufă mai impunătoare decât celelalte, se îndreaptă spre o cutie mare făcută din scânduri de lemn, cu capac; pământul, acum mai moale, începe să-i alunece sub picioare. Atunci aude. Un zgomot de crengi rupte, de animal scăpat. Se apropie. Îl vede: în genunchi, pe jumătate ascuns după cutie, înghițind cojile pe care le îndesase în gură. O siluetă sfrijită de om, numai piele și os. Lângă el, o greblă cu dinții întorși spre cer. Are orbitele găunoase, pomeții îi împung pielea. Toată făptura lui e strânsă în privirea aceea hăituită, se pierde în cămașa ponosită, mult prea mare, infinit de mare pentru carnea lui împuținată.

Când o vede pe Renée, mai că țâșnește în picioare, se năpustește asupra ei. Ea țipă, brânciul bărbatului și mișcarea ei de retragere o răstoarnă. Când se vede la pământ, încearcă să se ridice. Bărbatul nu-i aruncă nicio

privire. Adună firimiturile căzute pe jos, le îndeasă în gură. Apoi înșfacă grebla. Ea ridică brațele, încercând să se apere cu coatele. Dar bărbatul nu schițează niciun gest. Înalt până la cer, se face nevăzut, cu gura plină.

Renée se ridică. Se uită după sperietoarea cu gesturi dezlânate, care fâlfâie în lumină și dispare. Privește îndelung în urma lui, minute bune după ce bărbatul a dispărut. Firimituri în jurul gurii. Pe rochie, frânturi de frunze scheletice. Adună cojile de cartofi de pe jos, sunt proaspete și tari, le aruncă în ladă, printre buruieni smulse și crengi uscate. Un iz puternic de pământ reavăn. În jur, insecte zumzâind în razele soarelui. La picioarele ei, ziarul, Das Reich, 27 august 1944, înfățișează Zidul Atlanticului; a văzut și ea zidul ăsta, îi trecea pe lângă casă. Casa ei. De dinainte de a fi judecată. Nici nu mai știe dacă a fost vânată sau dacă a fugit ea, nu știe unde se află, undeva în Germania, într-un loc plin de nemțoaice. Unde e binevenită.

O broboană de sudoare i se prelinge pe tâmplă. În depărtare, dangătul clopotului, prima bătaie. 17:40. Adună de pe jos ziarul umed, găurit pe alocuri, îl mototolește și îl aruncă peste resturile vegetale. Face câțiva pași în direcția bărbatului. A dispărut de tot. Dincolo de tufa mare, un ogor de cartofi, uneori locatările sunt trimise să-i adune: nimeni.

Se teme să nu se întoarcă. Se întreabă dacă se va întoarce.

Se simte atât de singură, încât o doare carnea pe ea, își simte gura uscată pe dinăuntru.

Bărbatul nu se întoarce.

Nu se va întoarce niciodată.

Clopotul, a doua bătaie.

Pornește în sens invers pe cărarea care duce la clădirea dublă, văruiță, cu două etaje. Aripa veche în stânga, aripa nouă în dreapta, amândouă flancate de scări din piatră, care șerpuesc printre flori sălbatice și mirode-nii. Mirosoși de verbină și cimbru. Toate femeile s-au întors. Un bebeluș scâncește în depărtare. În balcoane, leagănele sunt scoase la aer, aliniat,

acoperite cu pânze albe, să le țină umbră. Lângă clădire, flamura neagră a SS. Flutură în aer la cea mai ușoară adiere, va flutura așa pentru cel puțin o mie de ani.

Locul nu seamănă cu o cazarmă, cu atât mai puțin cu un spital. Mai curând cu o pensiune foarte bine îngrijită. Un chalet supradimensionat, înconjurat cu anexe și ogoare, cu vedere spre un iaz.

17:45, cina. O hărmălaie de glasuri femeiești. În salonul comun totul răsună. La ora mesei, spațioasa cameră de zi a reședinței joacă rolul de sală de mese.

Parchet pe jos, lumină. Așezată la masă, Renée e luminată de o fereastră care dă înspre parc. Afară vede peluza, copacii, anexele *Heimului*¹. Dincolo de iaz, câmpul neted ca-n palmă.

În mâinile ei, tacâmuri frumoase din argint, gravate cu blazonul Rothschild sub coroana de baron, în fața ei, o farfurie mare cu sigla Frühling & Pelz, Berlin. Stau la o masă de douăsprezece persoane în jurul șervetelor înflorate; sunt femei, majoritatea tinere și foarte tinere, în rochii din bumbac. Au mâinile albe, îngrijite, zidurile de care se ciocnesc glasurile lor sunt imaculate. Un miros de bucătărie, de sare, de legume proaspete.

Lângă ușă e afișat meniul săptămânii, de luni până duminică, prânz și cină. Astăzi, sâmbătă, 2 septembrie 1944: supă de legume, friptură de vită, unt, pâine, salată de castraveți.

O infirmieră bate cu furculița într-un pahar, se lasă imediat liniștea, o liniște cam încordată:

¹ *Heim*, în lb. germ. în original, „casă, cămin, azil, adăpost, internat, centru“. Întrucât în textul original este folosit frecvent termenul în limba germană, am optat pentru păstrarea lui ca atare; cuvântul *heim* este de genul neutru, prin urmare, acordul se va face în continuare la genul neutru (n. trad.).

— La 16:29 s-a născut Jürgen; 3 kilograme, 400 de grame, 50 de centimetri, circumferința capului, 36,5.

Aplauze, exclamații vesele. *Lebe Jürgen, lebe Frau Geertrui!* Trăiască Jürgen, trăiască doamna Geertrui! Una din femei începe să plângă.

Slujnicele care așteptau ceva mai încolo aduc supierele pe mese. Clinchetemetalice pe faianță, zgomote de pahare, toate par cristaline.

18:15. De obicei, holul de la intrare e gol, doar tăcerea plutește peste tot. În seara asta, însă, se pregătește ceva. A apărut o masă acoperită cu o pânză cu o svastică uriașă. Pe ea, un portret al lui Hitler și flori. Parcă e un altar, o capelă improvizată. În față, un covor indian și o pernă albă, mare, mărginită cu dantelă. Pe ea, alt drapel cu svastica: *Deutschland, erwache!*; Germania, trezește-te! În fața acestei mese, șapte rânduri de scaune. De zile bune Renée aude cu regularitate cuvântul „Reichsführer“.

18:20. Camera 23 e spațioasă, două paturi din lemn de stejar flancate de noptiere meșteșugite, dulapuri asortate, o măsuță încadrată de fotolii, o canapea mare, tapițată cu catifea verde. Fiecare locatară are lavaboul său, cu oglindă deasupra. Totul e mai plăcut, mai luxos decât la maternitatea SS din Lamorlaye, unde a petrecut câteva săptămâni înainte de a fi evacuată pe 10 august. Își amintea bine data asta.

Pe partea din interior a ușii e lipit un orar. Renée nu vorbește germana, dar o ajută cifrele și rutina. A ajuns să cunoască toate cuvintele, aproape toate.

Ab 5:00-6:00: Alăptare 1 (Stillen, s se pronunță „șșș“, ca un început de tăcere, în germană, „tăcere“ e Stille)

Ab 6:00-6:30: Ordine în cameră (Zimmer in Ordnung bringen, și z devine un „țțț“ destul de aspru)

Ab 6:30-7:00: Servire cafea (Kaffee trinken, ca și cum ai ciocni ceștile)

Ab 7:00-8:00: Toaletă (Baden, a-ul este lung, cuvântul te face să visezi la o stațiune balneară)

Ab 8:00-9:00: Alăptare 2 (*Stillen-Şşstillen*)

Ab 8:30-9:00: Mic-dejun (*Frühstück*, trema de pe *u* îl împiedică să devină „u“)

Ab 9:00-10:45: Treburi casnice (*Windeln legen oder andere Hausarbeiten*, nu ştie ce înseamnă *Windeln*, dar înţelege *Haus* şi *arbeiten*, „casă“ şi „a munci“)

Ab 11:00-11:30: Prânz (*Mittagessen, essen* înseamnă „a mânca“)

Ab 12:00-13:00: Alăptare 3 (*Şşstillen*)

Ab 13:00-14:45: Odihnă (*Ruhe, Ruu* inspiră *e*)

Ab 14:45-15:15: Servire cafea (*Kaffee trinken*, ca şi cum ai ciocni ceştile)

Ab 15:15-16:15: Alăptare 4. (*Şşstillen*)

Ab 16:15-17:45: Treburi casnice (*Windeln legen oder anderre Hausarbeiten, Windeln*, poate lenjeria, care trebuie mereu întinsă la soare, apoi împăturită iar şi iar. Toată ziua slujnicele se înghe-suie la pompă cu vane mari, metalice, pline cu aşternuturi mur-dare, şi saci cu fulgi de săpun de Marsilia, freacă, storc, clătesc, apoi se uită în lumină la pătratele de bumbac alb, mijind ochii, orbite)

Ab 17:45-18:15: Cina (*Abendbrot, Brot* adică „pâine“ şi *Abend*, „seară“)

După cină, plimbare, muzică sau lectură până la 19:30; *Nach dem Abendbrot: Spaziergänge, Singen oder Lesen bis 19:30*. Uneori au ateliere, conferinţe, discursuri la radio, la care toate femeile trebuie să participe, doar că ea nu înţelege mare lucru din ele.

Ab 19.30-20.30: Alăptare 5 (*Şşstillen*)

Sub orar, instrucţiunile. Locatarele sunt responsabile de camerele lor, *Schwestern*¹ şi angajatele, de toate celelalte spaţii. Seara, după ce trag obloa-nele, se adună toate afară sau în salonul comun, în funcţie de activitate. La ora 21:00 toate luminile trebuie să fie stinse, de preferat înainte de cină. În dormitoarele mamelor trebuie să evite lăsarea plafonierelor aprinse; nu pot ţine aprinse decât lămpile de veghe, dar şi acelea umbrite. „Umbrite“, *dunkelte*, e subliniat. De parcă bombardamentele ar putea ajunge aici.

¹ „Infirmiere“, „surori“, în lb. germ. în original (n.a.).

Totul e atât de liniștit. Nu se aude nimic, doar glasurile feminine, plânsetele nou-născuților, ciripitul păsărilor. Uneori un bâzâit de insectă. Parcă ar fi la capătul lumii în această casă de femei, parcă nimic din exterior nu ar putea ajunge în acest colț uitat de țară. La Steinhöring războiul e încă departe. A urmărit-o pe Renée, care fugise din satul ei normand, a prins-o chiar lângă Paris, în Lamorlaye, după douăzeci și trei de zile de chin. Atunci a plecat spre Germania într-un autobuz militar, cu o duzină de bebeluși, alte femei și infirmiere, și a ajuns aici, într-o altă maternitate, unde se mânca foarte bine. Dar războiul avansează de la vest la est, vine spre ea, și cine să-l oprească?

Renée încă simte pe limbă gust de sare și de fiertură. Deschide fereastra, să intre muzica populară care vine dinspre parc. Fericită că dormitorul ei dă spre iaz. În fața ferestrei, pe pervaz, ghivece aliniat, mușcate înflorite, plantate într-un pământ ud cu grijă. Mireasmă de pământ jilav. Se uită spre parc. Lângă sforile cu așternuturi, mai bine de zece femei s-au prins într-un cerc. Încearcă să distingă, pe cealaltă parte a iazului, ceva din desiș, din compost, dar nu vede decât copaci, lumină printre frunze, lumină pe fața ei, prea multă lumină care îi usucă ochii; și-i freacă cu dosul palmelor. Nimic nu se clintește în zare, nicio urmă de agresorul ei, nicăieri. Mâncător de coji de cartofi și hoț de biscuiți. Nu-i poate uita privirea. Cine să fi fost? În afară de doctor, în Casă nu sunt alți bărbați. Un sătean înfometat, poate. Sau unul din prizonierii care muncesc pe moșie. Ei sunt cei care au construit aceste barăci imense de lemn. Tot ei au grijă de parc, dar ele nu-i văd nici măcar de departe, nu îi întâlnesc niciodată.

Ușa din spatele ei se deschide. Vecina ei de cameră, o Frau Gerda cu coada împletită strâns, cu privire veninoasă, îi spune ceva. Renée nu înțelege decât cuvântul verboten. Închide fereastra, se așază pe pat. Visează. Nu visează. Nici măcar visare nu-i, e distragere; la drept vorbind, nu prea o interesează nimic din toate câte sunt acolo. De cele mai multe ori e obsesie. Se gândește la Artur Feuerbach. Tot timpul. Se gândește la el fără măcar să gândească.

S-au făcut zece săptămâni și șase zile de când îl așteaptă. Dacă judecă bine, îl aștepta și când era cu ea. Ca și cum ceva din ea nu ar fi fost încă acolo. Sau ceva din el ar fi plecat deja. Sau ar fi murit. Golul pe care l-a simțit dintotdeauna în străfundurile ei poartă acum un nume de bărbat. Artur Feuerbach e un gol pe care numai el îl poate umple, o boală mentală pe care numai el o poate vindeca, o închisoare din care numai el o poate elibera.

Artur Feuerbach. Numele lui, o muzică ce n-o părăsește niciodată, care-i înflorește pe buze fără voia ei. Îi urcă în ochi.

Îl cântă, și-l vomită, și-l plânge.

Se va întoarce. Nu se va întoarce. Va trăi, nu va trăi. O iubește, oare chiar o iubește?

Începe să scrie încă o scrisoare, a câta să fie? Număra zilele, însă nu și scrisorile, cele pe care le-a trimis, cele pe care le-a aruncat. Penița îi fuge, scapă o picătură de cerneală pe care o zdrobește cu degetul pe hârtie ca pe o lacrimă neagră; trebuie să o ia de la capăt. Mototolește hârtia și ia alta.

Heim Hochland, Steinhöring, 2 septembrie 1944

Lieber Artur,

În seara asta e un asfințit superb, dacă l-ai vedea! Poate îl vezi și tu. E frumos acolo unde ești? Ai nori, ploaie, sau poate soare, ca mine? Îmi spun că ești undeva la celălalt capăt al acestui cer, poate îl privești, iar asta îl face frumos și mă doare.

De altfel, o altă zi frumoasă, aici totul e calm, parcă nici n-ar exista războiul! Dar eu mă gândesc tot timpul la război pentru că tu acolo ești, iar eu mă gândesc neîncetat la tine; atât de mult mă gândesc la tine, că mi-e frică de gloanțe când ies în parc.

În seara asta la cină, am avut friptură, o salată de castraveți, cea mai bună supă de legume din lume! Au grijă de noi. Iar la desert,

Kaiserschmarrn (am mari dificultăți cu pronunțarea cuvântului ăstuiua!), ai mâncat, nu? Sigur cunoști prăjitura asta, de aceea mi-a și plăcut atât de mult.

Zilele sunt atât de lungi, astăzi, ieri, mâine, toate se topesc în acest îngrozitor dor de tine, dar mă întăresc și încerc să mă descurc cât pot de bine: micile sarcini casnice, ieri seară o conferință despre educația copiilor mici ținută de o Schwester (așa cred, nu am înțeles tot), apoi miercuri vom avea din nou Mutterschule, vom asculta un discurs la radio în sala mare. Uite ce cuvinte noi am învățat astăzi: Pellkartoffeln, Gurkensalat, Buttermilch și Namensgebung.

Vestea cea mare e că mâine va fi o sărbătoare specială pentru nou-născuți și va veni Himmler! Namensgebung¹, așa se numește sărbătoarea. Am să-ți scriu să-ți povestesc cum a fost.

E 18:30, aud muzica de afară, dansurile populare, nu mai rezist, o să ies și eu. Vezi tu, dragostea mea, la Heim există ceva ce aduce mult cu bucuria. Dar dacă aș ști unde te afli acum, cred că n-aș putea răbda și aș veni la tine deîndată.

*A ta oriunde ai fi,
Deine²*

Renée

Uneori e frământată de gândul brutal că, la urma urmelor, abia dacă-l cunoaște pe bărbatul ăsta, Artur Feuerbach, că nu-l cunoaște deloc. Iar acum se agață de el cu toată ființa ei, ca de-o creangă care se frânge.

¹ *Namensgebung* sau „Ceremonia numelui“: în timpul acestei ceremonii laice (care de fapt înlocuia botezul creștin), nou-născutul, care primea un nume și un naș, era integrat în comunitatea SS. Copiii din familiile SS sau mamele celibatate membre ale partidului național-socialist participau în toate cazurile la această ceremonie, al cărui caracter nu era totuși obligatoriu (n.a.).

² „A ta“, în lb. germ. în original (n.a.).

Uneori se bucură că el nu înțelege franceza.

Și că probabil scrisorile ei nu vor ajunge niciodată la el.

18:45. Pe iarbă, cinci cercuri a câte șase femei se învârt în sensul acelor de ceasornic. Zgomotul pașilor care pun iarba la pământ acoperă acordeonul. Muzica vine în valuri de la un patefon așezat pe o măsuță de ratan. Ca și cum ar fi purtată de vânt, ca și cum s-ar fi blocat aparatul. Un pârâit metalic deranjant. Tălpile calcă iarba, o pun la pământ, treizeci de picioare drepte sincronizate, apoi treizeci stângi. Genuflexiune, și la dreapta, și la stânga. Stânga dreapta stânga. Rochii din bumbac care iau forma mișcării. Briza are puterea unui suflu, a unei respirații, nimic mai mult.

Renée nu dansează. Așezată pe marginea terasei, cu degetele răsfirate pe piatra caldă, își saltă rochia largă, cu dungi, deasupra genunchilor. Degetul rănit îi zvâcnește. Se uită la femeile care formează un șir și, la fiecare a treia măsură, se înclină cu grație, apoi trec una după alta pe sub mâinile ridicate, împreunate ale primelor două. Toate, în afară de una care poartă uniformă de infirmieră, sunt proaspete sau viitoare mame. În rochie maro din pânză groasă cu șorț alb, infirmiera și-a scos boneta, descoperind un coc bogat. Blondă ca un copil, înaltă, cu nas acvilin și delicat. E Schwester Helga, Renée o știe, cea care a luat notițe când a examinat-o doctorul, când a ajuns aici. Ea i-a întocmit dosarul, a însoțit-o la dormitorul ei. Și acum zâmbește cu fața spre cer. Un zâmbet puțin încremenit, membrele răsfirate, parcă soarbe lumina. Renée zdrobește între degete un fir de lavandă, degetele îi vor miroși frumos toată noaptea.